

2024-09-18

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: KFKS-2024-00543

Översyn av skolorganisationen på östra Sicklaön och beslut om förändring utifrån behovsanpassning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens verksamhetsutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Kommunstyrelsen noterar stadsledningskontorets utredning kring översynen av skolorganisationen på östra Sicklaön i enlighet med bilaga 1 till tjänsteskrivelsen daterad den 18 september 2024 och beslutar om inriktningsbeslut utifrån behovsanpassning enligt följande.
 - a. Kommunstyrelsen beslutar att avveckla Skuru skola. Avveckling sker med sista dag för verksamheten vid utgången av vårterminen 2025.
 - b. Kommunstyrelsen beslutar att flytta Skuru-Duvnäs resursskola till lokaler vid Ektorps skola till höstterminen 2025.
 - c. Kommunstyrelsen ger stadsdirektören i uppdrag att verka för upphörande av hyreskontraktet med Rikshem gällande lokalerna som Skuru skola inryms i eller för alternativa användningsområden av lokalerna.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade den 18 december 2023 § 368 (KFKS-2023-01240) att ge stadsdirektören i uppdrag att se över skolorganisationen på östra Sicklaön och återkomma med förslag till inriktningsbeslut för att möta förväntad efterfrågan inom förskolan och skolan. I detta behöver elevernas sökmönster, befolkningsprognoser, skolfastigheternas lokalisering, standard och användbarhet samt även förekomsten av fristående alternativ beaktas. Syftet är att skapa en organisation som är robust, flexibel och långsiktigt hållbar.

En utredning gällande skolorganisationen på östra Sicklaön har tagits fram i samverkan mellan ledningsstaben, välfärd skola, utbildningsenheten, fastighetsenheten samt ekonomi- och finansstaben.

Utredningen visar att elevunderlaget på östra Sicklaön inte fyller ut de platser som erbjuds via kommunala grundskolor i området. Det finns en överkapacitet på lediga platser som inte heller bedöms minska under kommande år. Det finns i dag drygt 1 700 lediga skolplatser på östra Sicklaön.

Mot bakgrund av prognostiserad befolkningsutveckling samt uppskattat framtida sökmönster för elever boende på östra Sicklaön är bedömningen att utbudet för årskurs F-3 på östra Sicklaön kan minska med omkring 500–600 platser, utbudet för årskurs 4–6 kan minska med omkring 200 platser och utbudet för årskurs 7–9 kan minska med omkring 700 platser.

Utredningen har tagit fram och undersökt tre olika alternativ för att hitta en hållbar lösning och ett balanserat utbud av skolplatser på östra Sicklaön. För varje alternativ har det gjorts en analys där risker och konsekvenser beskrivs.

De tre alternativen är:

1. Avveckla Skuru skola
2. Avveckla Borgvallaskolan och Saltängens skola
3. Avveckla Borgvallaskolan, Saltängens skola samt årskurs 7–9 i Skuru skola.

Med utredningen som grund föreslår stadsledningskontoret att kommunstyrelsen beslutar att avveckla Skuru skola (alternativ 1). Besparingen för Nacka kommun när hyresavtalet, avseende lokalerna som Skuru skola inryms i, upphör (senast år 2034) är 20 miljoner kronor per år. Nacka kommun kommer att verka för ett upphörande av hyreskontraktet med Rikshem eller för alternativ användning av lokalerna.

Den nybyggda Ektorps skola kommer att starta sin verksamhet till höstterminen 2025. Där kommer det att finnas plats för de elever som går i Skuru skola som i stället önskar gå på Ektorps skola. Alla tillsvidareanställda medarbetare kommer att beredas plats på en av Valfärd skolas enheter, i första hand Ektorps skola.

Ärendet

Ärendets beredning

Kommunstyrelsen beslutade den 18 december 2023 § 368 (KFKS-2023-01240) att ge stadsdirektören i uppdrag att se över skolororganisationen på östra Sicklaön och återkomma med förslag till inriktningsbeslut för att möta förväntad efterfrågan inom förskolan och skolan. I detta behöver elevernas sökmönster, befolkningsprognoser, skolfastigheternas lokalisering, standard och användbarhet samt även förekomsten av fristående alternativ beaktas. Syftet är att skapa en organisation som är robust, flexibel och långsiktigt hållbar.

En utredning gällande skolorganisationen på östra Sicklaön har tagits fram i samverkan mellan ledningsstaben, välfärd skola, utbildningsenheten, fastighetsenheten samt ekonomi- och finansstaben (se bilaga 1).

Stadsledningskontorets utredning och förslag till beslut

Som nämns ovan har en utredning gällande skolorganisationen på östra Sicklaön tagits fram i samverkan mellan ledningsstaben, välfärd skola, utbildningsenheten, fastighetsenheten samt ekonomi- och finansstaben (se bilaga 1). Utredningen beskriver elevunderlag, sökmönster, skollokaler och alternativa användningsområden för nuvarande skollokaler samt föreslår tre olika alternativ för att hitta en hållbar lösning och ett balanserat utbud av skolplatser på östra Sicklaön.

Sammanfattning av utredningen

Av utredningen framgår sammanfattningsvis följande.

Ett viktigt underlag för planering och utveckling i kommunens verksamheter är kommunens befolkningsprognos framtagen av Sweco. Statistikunderlaget till befolkningsprognosen bygger på Statistiska centralbyråns befolkningsregister. Med stöd av befolkningsprognosen kan bostadsbyggande, tillgång till skolor och äldreboende, sport- och fritidsanläggningar etcetera dimensioneras på ett bra sätt. Denna utredning har utgått från uppgifterna i befolkningsprognosen från den 15 mars 2024 (se bilaga 1 till utredningen).

Fram till år 2017 har Nacka kommuns verksamheter planerat utifrån en befolkningsprognos som visade att befolkningen i kommunen skulle uppgå till cirka 140 000 invånare år 2030. Enligt vårens befolkningsprognos bedöms befolkningen i stället endast öka till cirka 120 000 invånare till år 2030. Det är en drastisk minskning av tillväxttakten och detta får konsekvenser för hur kommunen ska dimensionera sina verksamheter framöver.

Det kan noteras att det har kommit en ny befolkningsprognos i augusti 2024. Den visar att prognosen för år 2030 för Nacka kommun har sjunkit ytterligare till dryga 119 000 nackabor.

Utredningen visar att elevunderlaget på östra Sicklaön inte fyller ut de platser som erbjuds via kommunala grundskolor i området. Det finns en överkapacitet på lediga platser som inte heller bedöms minska under kommande år. Totalt finns det i dag drygt 1 700 lediga skolplatser på östra Sicklaön.

I utredningen har det, utöver befolkningsprognosen, varit viktigt att ta hänsyn till sökmönstret för vårdnadshavare till elever boende på östra Sicklaön. Valfriheten som det

fria skolvalet och det kundvalssystem som Nacka kommun erbjuder är högt värderad och en viktig faktor.

Utredningen visar att endast 14 procent av folkbokförda elever i årskurs F-3 på östra Sicklaön går i skolor utanför området. Det sökmönstret stämmer väl överens med sökmönstret i Nacka kommuns övriga kommundelar för dessa årskurser. Av folkbokförda elever i årskurs 4 - 6 på östra Sicklaön är det dock omkring 55 procent av eleverna som går i skolor utanför området. Sökmönstret för elever på östra Sicklaön i dessa årskurser skiljer sig från Nacka kommuns övriga kommundelar där endast 10 – 20 procent av eleverna väljer en skola utanför området. Av folkbokförda elever i årskurs 7–9 på östra Sicklaön är det omkring 95 procent av eleverna som går i skolor utanför området. Överlag är det en större rörelse mellan kommundelar och även till Stockholms stad i dessa årskurser. Men detta sker i högre grad på östra Sicklaön jämfört med övriga kommundelar i Nacka kommun.

Mot bakgrund av prognostiserad befolkningsutveckling samt uppskattat framtida sökmönster för elever boende på östra Sicklaön är bedömningen att utbudet för årskurs F-3 på östra Sicklaön kan minska med omkring 500–600 platser, utbudet för årskurs 4–6 kan minska med omkring 200 platser och utbudet för årskurs 7–9 kan minska med omkring 700 platser.

Utredningen har tagit fram och undersökt tre olika alternativ för att hitta en hållbar lösning och ett balanserat utbud av skolplatser på östra Sicklaön.

De tre alternativen är:

1. Avveckla Skuru skola
2. Avveckla Borgvallaskolan och Saltängens skola
3. Avveckla Borgvallaskolan, Saltängens skola samt årskurs 7–9 i Skuru skola

För varje alternativ har det gjorts en analys där risker och konsekvenser beskrivs (se bilaga 1, utredningen).

Stadsledningskontorets bedömning

Syftet med den utredning som gjorts är att analysera skolorganisationen på östra Sicklaön och utifrån vad utredningen belyser kunna vidta åtgärder för att skapa en organisation som är robust, flexibel och långsiktigt hållbar.

Utredningen visar tydligt att det finns en överkapacitet av skolplatser på östra Sicklaön och att det är nödvändigt att kommunen vidtar åtgärder för att över tid få till en ekonomiskt hållbar skolorganisation på östra Sicklaön. Med utredningen som grund föreslår stadsledningskontoret att kommunstyrelsen beslutar att avveckla Skuru skola (alternativ 1). Mot bakgrund av befolkningsutvecklingen kommer Valfärd skola fortsatt

att följa och analysera utvecklingen för att kunna utvärdera om fler åtgärder avseende skolorganisationen i Nacka kommun kan komma att behöva vidtas.

Trots överutbudet av lediga platser på Skuru skola visar kundundersökningen för år 2024 att de flesta elever som går på skolan är nöjda. Antalet elever har dock konstant minskat sedan år 2019. Skuru skola är en stor skola med 1000 platser men i dagsläget går det endast drygt 130 elever på skolan. Det finns inget som tyder på att fler elever kommer att välja skolan i framtiden. Kommunen behöver prioritera pengar till elevernas utbildning framför lokalkostnader. Det är inte kostnadseffektivt att fortsätta driva en skola med drygt 850 lediga platser. Dessutom kommer den nybyggda Ektorps skola att starta sin verksamhet till höstterminen 2025. Ektorps skola är belägen i närområdet till Skuru skola och kommer att ha plats för de elever som nu går på Skuru skola som i stället önskar gå på Ektorps skola.

Hysesavtalet, som för Skuru skolas del löper ut den 31 december 2034, är en viktig aspekt att beakta i denna bedömning. Besparingen för kommunen, när hyresavtalet avseende lokalerna som Skuru skola inryms i, upphör (senast år 2034) är 20 miljoner kronor per år. Huruvida det finns en möjlighet för kommunen att frånträda hyresavtalet med Rikshem tidigare än december 2034 och under vilka förutsättningar blir en fråga för dialog med fastighetsägaren efter att kommunstyrelsen fattat ett beslut. Parallellt med denna dialog behöver en fördjupad undersökning genomföras avseende alternativa användningsområden för Skuru skola. Stadsledningskontoret föreslår därför att kommunstyrelsen ger stadsdirektören i uppdrag att verka för upphörande av hyreskontraktet med Rikshem gällande lokalerna som Skuru skola inryms i eller för alternativa användningsområden av lokalerna.

Skuru-Duvnäs resursskola startade hösten 2023 och bedriver sin verksamhet i gula huset vid Skuru skola. Skolan beräknas ha plats för cirka 30 elever. Vid en avveckling av Skuru skola är det lämpligt att resursskolan flyttas nära annan ordinarie skolverksamhet för samverka kring lokaler och resurser. Stadsledningskontoret föreslår därför att resursskolans verksamhet flyttas till lokaler vid Ektorps skola i samband med nyöppnandet av skolan till höstterminen 2025.

Av utredningen framgår det att Duvnäs skola nyttjar Skuru skolas salar för hem- och konsumentkunskap och bild och att Borgvallaskolan nyttjar Skuru skolas slöjdsalar. Vid en avveckling av Skuru skola planerar Valfärd skola för att eleverna i Duvnäs skola och Borgvallaskolan i stället ska erhålla utbildning i ovan nämnda ämnen i Ektorps skola från och med höstterminen 2025.

Konsekvensanalyser

Elevperspektiv – Barnkonsekvensanalys

En barnkonsekvensanalys har genomförts av Valfärd skola utifrån det förslag till beslut som presenteras i tjänsteskrivelsen, se bilaga 2. Kortfattat och övergripande kan följande nämnas gällande bedömningarna i barnkonsekvensanalysen.

Ett skolbyte kan på kort sikt innebära en ökad oro inför förändringen och även medföra en bristande kontinuitet i skolgången. Skolledningen och medarbetare kommer att göra sitt yttersta för att övergången till ny skola ska ske på bästa möjliga sätt för elever och vårdnadshavare.

I bedömningen beaktas att bristerna när det gäller resurser väger tungt i förhållande till framför allt de kortsiktiga negativa konsekvenserna för barn att byta skola. Bedömningen är dock att för att beslutet ska betraktas utgöra ett beslut i linje med barnens bästa behöver kompensatoriska åtgärder vidtas. Det gäller särskilt för de barn vilka bedöms påverkas mest av beslutet. Ett exempel på kompensatoriska åtgärder är att befintliga elever på Skuru skola förbereds genom återkommande samtal, tydlig information och regelbundna avstämningar.

När Skuru skolas lokaler lämnas behöver även Skuru-Duvnäs resursskola omlokaliseras. Planen är att skolan flyttar sin verksamhet till den nybyggda Ektorps skola. Ett arbete med denna verksamhetsflytt påbörjas direkt efter beslut om Skuru skola är fattat. Eleverna kommer att involveras på ett så tidigt stadie som möjligt, allt för att stilla en oro och få eleverna att känna delaktighet och trygghet i processen.

Medarbetarperspektiv

Alla tillsvidareanställda medarbetare kommer att beredas plats på en av Valfärd skolas enheter, i första hand Ektorps skola. Det kommer att möjliggöra ett ökat kollegialt lärande för dessa medarbetare. Under bygget av Ektorps skola är medarbetarna på Ektorps skola evakuerade till Skuru skola vilket redan har lett till ett nära samarbete. Detta ser Valfärd skola som något positivt.

MBL-förhandling har initierats och planeras att slutföras efter att ärendet beretts politiskt. Fackliga företrädare, huvudman och skolledning kommer att ta fram en gemensam risk- och konsekvensanalys när beslut om avveckling fattas. HR kommer att finnas med under processens gång.

Vårdnadshavares perspektiv

Vårdnadshavare till eleverna på Skuru skola kommer att behöva göra ett nytt skolval. Alla skolor är möjliga att söka enligt det fria skolvalet. Valfärd skola kommer att kunna erbjuda plats för alla elever på Ektorps skola, som öppnar med nya fina lokaler och verksamhet höstterminen 2025.

Skolledningen kommer att ha möten med vårdnadshavare för att beskriva processen framåt.

Ekonomiska konsekvenser

Det fria skolvalet och Nacka kommuns kundvalssystem ger vårdnadshavare och elever möjlighet att välja de skolor som passar individen bäst. Om en skola inte längre ses som lika attraktiv väljs den bort i högre utsträckning vilket innebär ekonomiska utmaningar. Att stå med delvis tomma lokaler som är dimensionerade för ett högre elevantal är inte kostnadseffektivt. Det är därför viktigt att anpassa utbudet av antalet skolplatser om en överkapacitet bedöms kvarstå över tid.

Vid avvecklandet av Skuru skola kvarstår hyreskostnaden fram till år 2034 då hyresavtalet med Rikshem löper ut. Årshyran för Skuru skola ligger på 20 miljoner kronor per år. Detta förutsätter att ingen annan lösning kommer på plats under avtalets löptid. Nacka kommun kommer att verka för ett upphörande av hyreskontraktet med Rikshem eller för alternativ användning av lokalerna.

Vid en avveckling av Skuru skola är bedömningen att kostnaden för driften kommer att minska i samband med avvecklingen. Kostnader som minskar är fastighetsrelaterade kostnader som städning, sophämtning, el samt reparationer och leasing.

Det är även värt att notera att det i detta alternativ, att avveckla Skuru skola, kan tillkomma en investeringskostnad för en ny Borgvallaskola (80 - 100 miljoner kronor) samt en reviderad ökad hyreskostnad efter renovering av Saltängens skolas lokaler.

Konsekvenser för barn

Som nämns ovan har en barnkonsekvensanalys genomförts av Valfärd skola, se bilaga 2. En sammanfattande text gällande elevperspektivet – barnkonsekvensanalys finns att läsa ovan under rubriken med samma namn.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse daterad den 18 september 2024

Bilaga 1 Stadsledningskontorets skolutredning östra Sicklaön

Bilaga 2 Barnkonsekvensanalys

Victor Kilén
Stadsdirektör
Nacka kommun

Henrik Ahl
Stabs- och säkerhetsdirektör
Stadsledningskontoret

Einar Fransson
Produktionsdirektör välfärd skola
Stadsledningskontoret

Christer Lindberg
Ekonomi- och finansdirektör
Stadsledningskontoret

Poa Hellqvist
Trafik- och fastighetsdirektör
Stadsledningskontoret

Veronica Grimheden
Utbildnings- och arbetsmarknadsdirektör
Stadsledningskontoret

Julia Tham
Utredare
Juridik- och kanslistaben